

NACIONALNI PROGRAM 56. FESTIVALA

Sve što vodi jasnom cilju i još jasnijoj namjeri, a da se pritom brine za dostojanstvo svih i svakoga, ne podliježe niskim strastima i primitivnim doživljajima s unaprijed određenim stavovima, daje dobre rezultate. Toga se držao i Nuić, pogotovo jer je imao na umu da eksplicitno spominje Drinovce koji su ovog trena katarzično mjesto hrvatskog mentaliteta, a o čemu je, vjerujem, razmišljao u nekom drugom kontekstu, a ne kao o Glavaševom azilu koji se tek poslije desio

Piše **Mate ĆURIĆ**

Taman kad pomislite da je sve krenulo prema dolje, desi se nešto što vas opet vrati u ravnotežu. Takav je ritam ovog festivala koji je svojim nacionalnim sadržajem jednoznačan, ali je onda na organizatoru da uglavnom premijerni sadržaj rasporedi tako da slika bude potpuna tek na kraju. Ova današnja klackalica zove se »Kenjac« Antonija Nuića i bez diskusije riječ je o drugom (do sada) favoritu, izvrsnom filmu u kojemu se Nuić u igranoj formi potvrdio kao ozbiljan autor, ali i kao odgovoran čovjek, radilo se o filmu, zanatu, ljudima i kulturama, ali bih prije svega istaknuo njegov angažman da ruši predrasude o Hercegovcima na način da to nije puklo manifestiranje, nego dokazivanje da nije sve kako se nekome čini, nego da slika može biti i drugačija.

Ako odmah na početku kažem da su Nuićev i Šorkov film u dosta toga slični, na istom tragu, podjednako dobri - razlike su samo stvar ukusa i odabira ambijenta - istovjet-

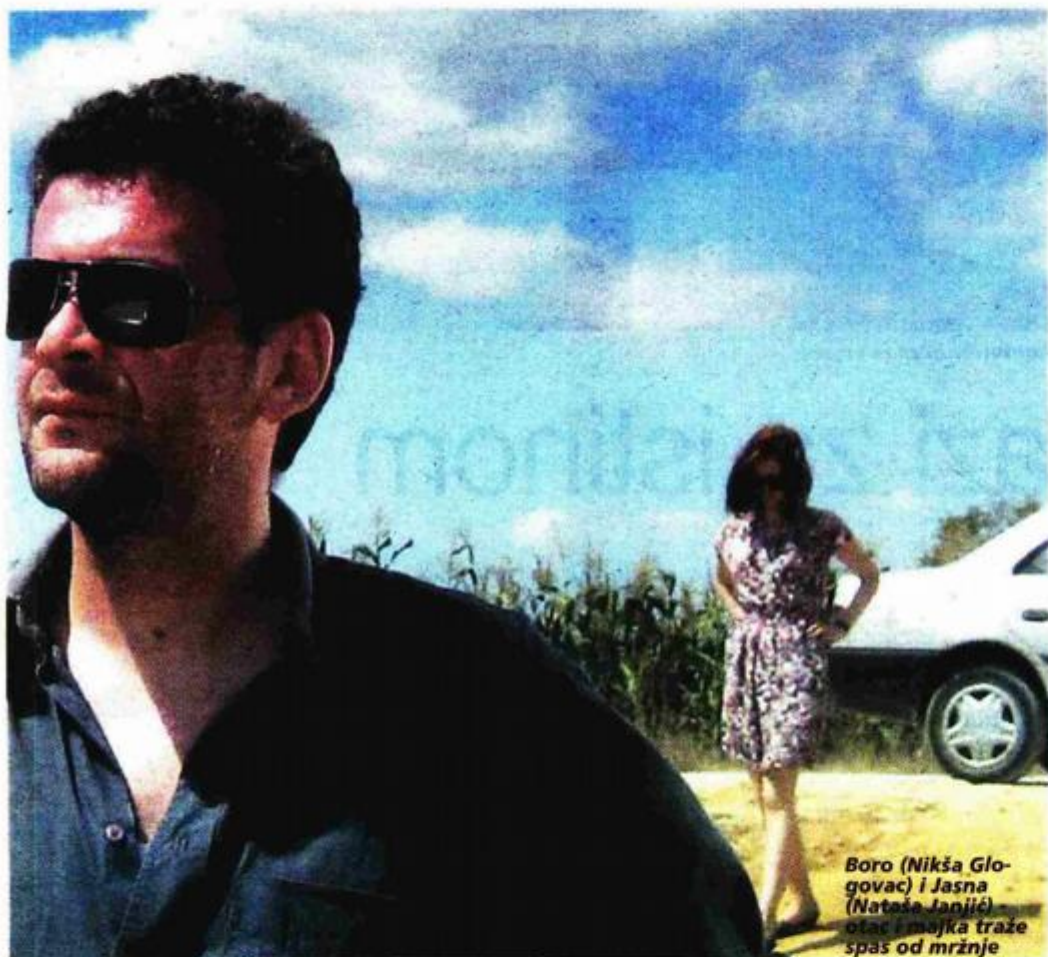

nih glumačkih podjela; kod Šorka je djevojčica Alica, kod Nuića dječak Luka, tamo Franjo Kuhar kao Roma, ovdje Nebojša Glogovac kao Boro, odnosno stric Valentin (Borko Perić) i djed-otac Paško (Tonko Lonza); majka Ruža (Dora Lipovčan) i majka Jasna (Nataša Janjić)... mislim da sam vam rekao mnogo toga pa da ne ponavljam. Žiriju stvarno ne zavidim jer će itekako morati vagati debitantsku filmsku snagu Kuharovu i bogato iskustvo Glogovčevu, a oba više no dobra - strašna! Sve što vodi

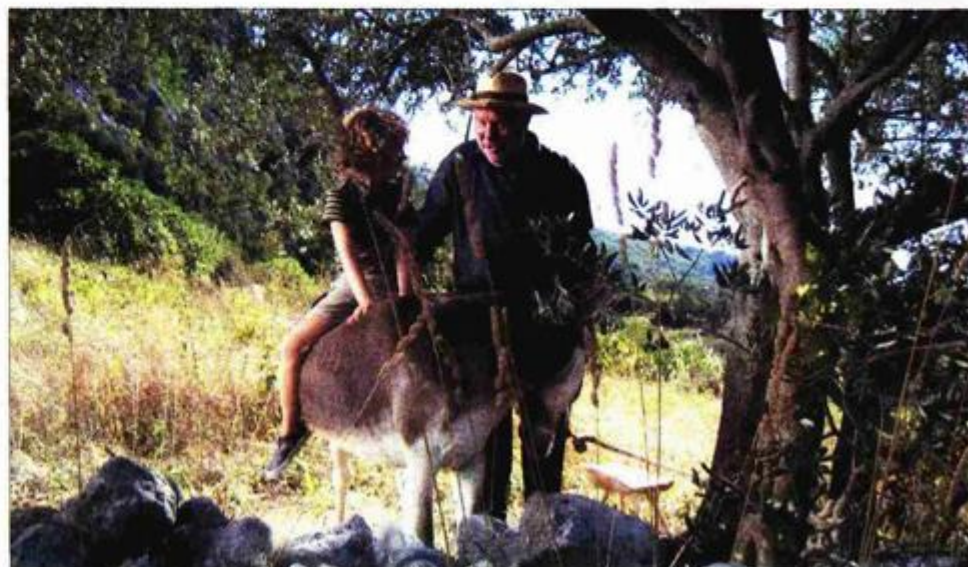

IGRANOG FILMA U PULI: »KENJAC« ANTONIJA NUIĆA - RIJEČ KRITIKE - ŠESTI DAN

Oslobađanje

Boro (Nikša Glogovac) i Jasna (Nataša Janjić) - otac i majka traže spas od mržnje

Luka (Roko Roglić) i Paško (Tonko Lozna) - djed i unuk našli su zajedništvo na kenjcu

jasnom cilju i još jasnijoj namjeri, a da pritom brine za dostojanstvo svih i svakoga, ne podliježe niskim strastima i primitivnim doživljajima s unaprijed određenim stavovima, daje dobre rezultate.

Toga su se držala oba redatelja, a Antonio Nuić pogotovo jer je imao na umu da eksplicitno spominje neke toponime (Drinovci) koji su ovog trena katarzično mjesto hrvatskog mentaliteta, o čemu je, vjerujem, razmišljao u nekom drugom kontekstu, a ne kao o Glavaševom azilu koji se tek poslije desio, kao kraju i kamenjaru

čvrstih ljudi s dubokim korijenjem da bi kako-tako došli do sokova za preživljavanje, ali ništa drugačiji od bilo kojeg sličnog kraja na Mediteranu (a i šire). Film na momente, ne namjerno, naravno, podsjeća na Siciliju i braću Taviani (Padre padrone), što samo izvlači priču iz hercegovačkog konteksta pa svu pažnju držimo na odnosu oca i sina, muža i žene, braće i stričeva, a to je svakako univerzalna i vječna tema.

Boro, Jasna i mali Luka (Roko Roglić) iz Zagreba putuju u Drinovce jednog ljetnog dana, a u pozadini glaz-

benih taktova i vijesti s radija jasno je da se steže obruč oko Knina koji će završiti »Olujom«. Uz crno-bijele kadrove početka, neizostrenim usputnim kadrovima rata i off-vijestima s ratišta - dovoljno da istakne katarzično okruženje, ali i da najavi orkan u glavnim likovima koji se također mora negdje ispuhati - Nuić sve izokreće da bi malo-pomalo stavio u novi red i sklad. Ulaskom u selo i kamenjar, kojega su nam uvijek servirali crno-bijelo, razlio se kolor svestranosti i raznolikosti, a ne škrte stereotipnosti.

Tu kamera Mirka Pivčevića potiskuje toplinu kojom zrači kamen, da bi mogli osjetiti hladnoću koja izbija iz zategnutih odnosa Bore i Jasne, kasnije Bore i Paška, pa onda tetka Ante (Ljubomir Kapor) i tetke Ljube (Asja Jovanović). Nikša Glogovac (Boro) najprije će se susresti s bratom Petrom (Emir Hadžihafizbegović, ovo mu je druga od ukupno tri uloge u Pulji) kojemu je rat »darovao« invalidska kolica, ali mu nije oduzeo volju za životom i sreću s obitelji, što Emir jako zna prikazati. Tu negdje, nakon poduzetog uvoda, ali s puno iščekivanja i znatiželje ku- da će vas Nuić odvesti, započinje pravi scenarij, možda jedan od boljih u zadnje vrijeme, koji je korespondirao i s dolaskom kenjca, illi magarca, svojevrsnog medija kojemu se očito lakše povjeriti nego ocu ili ženi.

Surov muški kraj ublažuje nježna ženska strpljivost, koju k tome još podebljava muška Belanova, Bobanova i

Žankova opće prihvaćenija glazba (a ne Thompson kao neka sasvim drugačija paradigma - u tome je suštinska razlika, jer neki čuju samo to), a žensku suptilnost prate taktovi ozbiljne glazbe s Trećeg radijskog programa. Na prvi pogled nespojivo s mjestom iz kojega potječe i u kojemu se momentalno odmara Branimir Glavaš (a što je s A. B. Šimićem?), kao što bi po tome bilo nespojivo da tvrde Hrvatine igra jedan Srbin i jedan Bošnjak (hrvatsko-srpsko-bosanskohercegovačka-britanska koprodukcija) i da rješavaju svoje obiteljske nesporazume dok se u Kninu barjak vije. Nuić je poput Krste Papića u »Lisicama« pokazao i dokazao da je moguće skinuti predrasudu o ljudima iz »onih krajeva«, kao što je Papić raskrinkao drugove iz »naših redova«.

Ta konačna pomirba oca i sina u dosad neviđenom emocionalnom pražnjenju tvrdog Ere (maestralan Tonko Lonza), koji veličinu svoje lju-

bavi prema neostvorenoj sreći s voljenom osobom i gorčinu prema supruzi koju zbog toga nije volio pa ju je mržnjom otjerao u smrt, otkriva sinu na brutalan način, onako kako je ovdje jedino razumljivo - da ga kao dijete nije mogao uzeti jer mu nije mirisao, već smrdio. Tim riječima i istinom će Paško povratiti sina koji je i sam na dobrom putu da ljubav prema Jasni (upečatljiva Nataša Janjić) pretvori u mržnju, a od Luke (još jedan mali filmski junak) načini svoju sliku i priliku. A za sve je kriv kenjac Ljubo, ili Riki, koji je namagarčio tvrdokorne muškarčine tako što je svojom nevinošću i strpljivošću mogao podnositi njihova sranja.

I dobro je da ga Paško nije dao prodati, trebat će on još mnogima da mu se povjere, kao što je dobro što je Ante Judine marke na kraju bacio u jezero, a ne sakrio u kanticu. Svatko se nečeg mora odreći da bi bilo mjesta za nove ideje, ljude, sudbine. Ili, po Nuću: ipak nije sve džabe!